

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

18 august 2015

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:
președinte
judecători

URSACHE Petru
NICOLAEV Ghenadie
ALERGUȘ Constantin
TOMA Nadejda
MORARU Petru

a judecat, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de procurorul procuraturii de nivelul Curții de Apel Bălți, Valentina Costăș și de avocatul Lucreția Socolov în numele succesorul părții vătămate Svetlana Bajurean, prin care se solicită casarea parțială a sentinței Judecătoriei Edineț din 17 martie 2014 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 15 aprilie 2015, în cauza penală privindu-l pe

BĂDĂRĂU Lilian Valeriu, *născut la 23 decembrie 1975, originar din sat. Cotiujenii Mari, r-nul Șoldănești și domiciliat în sat. Gașpar, r-nul Edineț.*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 06.02.2013 – 17.03.2014;

Instanța de apel: 17.04.2014 – 15.04.2015;

Instanța de recurs: 01.07.2015 – 18.08.2015.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Edineț din 17 martie 2014, Bădărău L. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 201¹ alin. (2) lit. b) Cod penal la 4 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Potrivit prevederilor art. 90 alin. (1) Cod penal, executarea pedepsei cu închisoarea stabilite în privința lui Bădărău L., a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 3 ani.

Acțiunea civilă înaintată de Bajurean Sv. a fost admisă, în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanța civilă.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond, *în fapt*, a constatat că Bădărău L. la 02.01.2013, aproximativ pe la ora 16.00-17.00, aflîndu-se în propria gospodărie situată în sat. Gașpar din r-nul Edineț a inițiat un conflict cu soția sa Bădărău N., în rezultatul cărui i-a aplicat ultimei mai multe lovituri cu pumnii în regiunea cutiei toracice.

La 05.01.2013, Bădărău L. aflîndu-se în propria gospodărie a inițiat un conflict cu soția sa Bădărău N. în rezultatul căruia i-a aplicat mai multe lovituri peste diferite regiuni

ale corpului, după care a plecat împreună cu fiica lor minoră la rude în or. Edineț.

După care, continuându-și activitatea sa criminală, la 08.01.2013, venind acasă aproximativ pe la orele 14:00 și fiind în stare de ebrietate, aflându-se în propria gospodărie a inițiat un conflict cu soția sa Bădărău N., în rezultatul căruia i-a aplicat acesteia lovituri cu mâinile peste față, după care în aceeași zi aproximativ pe la ora 18:00 în rezultatul conflictului inițiat anterior i-a aplicat soției mai multe lovituri cu mâinile în regiunea capului și a cutiei toracice.

Conform raportului de expertiză medico-legală în comisie nr. 246 din 05.07.2013 a cadavrului lui Bădărău N., a.n. 1983, s-au depistat următoarele leziuni corporale:

a. la examenul extern: o excoriație de formă liniară pe frunte din stînga cu dimensiunile 3x0,2 cm acoperită cu crustă roz-cafenie situată sub nivelul tegumentelor nevătămate; 8 echimoze de culoare pal-violacee ovale neregulate localizate pe frunte din dreapta și stînga cu trecere în regiunile periorbitale și obraji, partea dorsală a mîinii drepte și stîngi, suprafața anterioară a toracelui pe stînga, suprafața anterioară a coapsei drepte treimea superioară cu dimensiunile de la 2x1 cm pînă la 15x11 cm;

b. la examenul intern: 2 hemoragii pal-roșii-închise în țesuturile moi pericraniene a regiunii frontale din dreapta și stînga, ovale neregulate cu dimensiunile 6x4 cm și 6x3 cm, hematom subdural în regiunea parietală pe stînga; fractura coastelor 4 și 5 pe stînga fără deplasarea fragmentelor cu hemoragii roșii-închise în țesuturile moi adiacente.

Toate leziunile corporale, indicate în punctul 1 lit. a) și b) au fost produse prin acțiunea traumatică cu un corp (- uri) contondent (- e)j echimozele, excoriațiile nu mai mult de 12-24 ore, pînă la deces, iar hemoragiile în țesuturile moi pericraniene și fracturile costale cu circa 5-6 ore pînă la deces, nu sunt în legătură cauzală cu survenirea decesului, nu au prezentat pericol pentru viață și se califică după cum urmează: echimozele, excoriațiile și hemoragiile în țesuturile moi pericraniene ca vătămări corporale neînsemnate, fracturile costale ca vătămare corporală medie.

Caracterul și localizarea leziunilor corporale depistate pe cadavrul cet. Bădărău N., admite posibilitatea producerii lor și în urma căderii din poziție ortostatică (inclusiv cădere de pe cuptor și alte suprafețe), cu lovirea capului (regiunea frontală), trunchiului și membrilor de un obiect dur contondent.

Tulburările circulatorii acute în spațiul subdural sub formă de hematom, sunt de proveniență patologică ca consecință a bolii cerebro-vasculare, pe fundal de intoxicație alcoolică (2,7% alcool etilic în sînge).

Decesul cet. Bădărău N. a.n. 1983, în cazul dat a fost cauzat de un șoc exotoxic, manifestat prin hepato-nefronecroză acută.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, *în drept*, faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (2) lit. b) Cod penal – *violența în familie, adică acțiunea sau inacțiunea intenționată, manifestată fizic sau verbal, comisă de un membru al familiei asupra unui alt membru al familiei, care a provocat suferința fizică soldată cu vătămarea medie a integrității corporale sau a sănătății.*

Totodată, important este de menționat că, prin actul de sesizare a instanței Bădărău L.

a fost învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (3) lit. c) Cod penal - violența în familie, adică *acțiunea sau inacțiunea intenționată, manifestată fizic sau verbal, comisă de un membru al familiei asupra unui alt membru al familiei, care a provocat suferință fizică, soldată cu decesul victimei.*

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare în termenul și modul prevăzut de art. 401-402 Cod de procedură penală, a fost atacată cu apeluri de către procuror, avocatul Socolov L. în numele succesorului părții vătămate Bajurean Sv. și de către inculpat.

3.1. Procurorul a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201/1 alin. (3) lit. c) Cod penal cu stabilirea unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 10 ani și cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis. De asemenea, apelantul a solicitat admiterea în principiu a acțiunii civile, cu lăsarea examinării acesteia în ordinea procedurii civile.

Apelantul a invocat că instanța de fond eronat a apreciat probele și nu a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv și nu au fost respectate prevederile art. 101 Cod de procedură penală, incorect dispunându-se recalificarea acțiunilor inculpatului L. Bădărău de la art. 201/1 alin.(3) lit. c) la art.201/1 alin. (2) lit. b) Cod penal.

De asemenea, s-a menționat că atât în cadrul urmăririi penale cât și în instanța de fond vina lui L. Bădărău în comiterea infracțiunii incriminate a fost dovedită pe deplin prin totalitatea de probe administrate și examinate în ședința de judecată.

În apelul declarat s-a indicat și faptul, că instanța de fond la adoptarea sentinței a acordat prioritate anume raportului de expertiză medico-legală în comisie nr. 246 din 05.07.2013 fără a da o apreciere justă raportului de expertiză medico-legală nr. 07 din 10.01.2013, la fel nu s-a luat în considerație nici prevederile art. 61 Cod penal. Temeiurile invocate de instanța de fond la aplicarea art. 90 Cod penal sunt insuficiente în comparație cu cele invocate de procuror, astfel, aplicarea normei penale nominalizate reprezintă un impediment la realizarea scopului pedepsei penale stabilite de legiuitor pentru categoria dată de infracțiuni.

3.2. Avocatul L. Socolov acționând în numele succesorului părții vătămate S. Bajurean a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri de condamnare a lui L. Bădărău în baza art. 201/1 alin. (3) lit. c) Cod penal, cu aplicarea celei mai aspre pedepse cu închisoare prevăzută de sancțiunea articolului nominalizat.

În opinia apelanților vinovăția inculpatului de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (3) lit. c) Cod penal a fost dovedită integral pe parcursul examinării cauzei în prima instanță. Apelanții au indicat și asupra faptului că raportul de expertiză medico-legală nr. 246 din 05.07.2013 nu are putere juridică, iar la baza sentinței urma a fi pus raportul de expertiză medico-legală nr. 07 din 10.01.2013. Se consideră, că instanța de fond, la emiterea sentinței, incorect a aplicat prevederile art. 90 Cod penal, neținând cont de personalitatea inculpatului L. Bădărău, care anterior a fost în conflict cu legea penală și este caracterizat negativ la locul de trai.

3.3. Inculpatul a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri de achitare în privința sa, din lipsa componenței de infracțiune în acțiunile lui.

Apelantul a specificat că instanța de fond nu a ținut cont de raportul de expertiză medico-legală nr. 246 din 05.07.2013 în care este indicat că decesul părții vătămate N. Bădărău a fost cauzat de un șoc exotoxic, manifestat prin hepato-nefronecroză acută. În opinia apelantului, atât organul de urmărire penală, cât și instanța de fond nu au stabilit că leziunile corporale depistate pe cadavrul părții vătămate au fost cauzate de inculpat sau în urma violenței în familie și astfel instanța incorect a calificat acțiunile inculpatului în temeiul art. 201/1 alin. (2) lit. b) Cod penal.

Subsidiar, apelantul a mai indicat că pedeapsa aplicată de instanța de fond în privința sa este prea aspră, iar în partea introductivă a sentinței s-a strecurat o eroare referitor la prezența antecedentelor penale.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 15 aprilie 2015, au fost respinse, ca nefondate, apelurile declarate de către procuror, avocatul Socolov L. în numele succesorul părții vătămate Bajurean Sv. și inculpat, cu menținerea sentinței atacate fără modificări.

5. În argumentarea soluției adoptate instanța de apel a reținut că, instanța de fond, în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, a verificat complet sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatului de săvârșirea infracțiunii de violență în familie, adică *acțiunea sau inacțiunea intenționată, manifestată fizic sau verbal, comisă de un membru al familiei asupra unui alt membru al familiei, care a provocat suferință fizică, soldată cu vătămarea medie a integrității corporale sau a sănătății, fapte ce pe deplin se încadrează în prevederile art. 201/1 alin.(2) lit. b) Cod penal.*

Argumentele invocate în apeluri cu privire la recalificarea acțiunilor inculpatului în baza art. 201/1 alin. (3) lit. c) Cod penal, instanța de apel le-a respins, ca nefondate, or potrivit probatoriul administrat și cercetat în cauza deferită judecătii se conchide cu certitudine că inculpatul a săvârșit anume infracțiunea prevăzută de art. 201¹ alin. (2) lit. b) Cod penal. De asemenea, declarațiile inculpatului referitor la calificarea incorectă a acțiunilor lui în baza art. 201/1 alin. (2) lit. b) Cod penal și asprimea pedepsei, au fost verificate de către instanța de apel, în raport cu alte probe, care după conținutul lor probant prevalează asupra declarațiilor inculpatului, din aceste motive au fost respinse ca nefondate.

Prin urmare, instanța de apel a statuat că instanța de fond a stabilit cert vina inculpatului în fapta incriminată rezultând din ansamblul probelor prezentate în instanță.

Referitor la afirmațiile procurorului expuse în instanța de apel privind confirmarea vinovăției inculpatului în baza art. 201/1 alin. (3) lit. c) Cod penal, Colegiul penal a reținut că totalitatea probelor acumulate pe dosar demonstrează că soluția instanței de fond referitor la recalificarea acțiunilor inculpatului în baza art.201/1 alin.(2) lit. b) Cod penal este corectă.

Mai mult, în partea ce ține de respingerea argumentelor din apelurile procurorului și avocatului L. Socolov în numele succesorului părții vătămate S. Bajurean privind blîndețea

pedepsei, instanța de apel a reținut că la stabilirea categoriei și termenului pedepsei penale, instanța de fond, cu respectarea prevederilor art. 61, 75 Cod penal, a ținut seama de scopul pedepsei penale întru restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni; de criteriile generale de individualizare a pedepsei penale, ce țin de gravitatea faptei penale considerată ca fiind săvârșită de inculpat, urmările prejudiciabile, motivul săvârșirii infracțiunii, persoana inculpatului, care la locul de trai este caracterizat negativ, anterior a mai fost în conflict cu legea, astfel just concluzionând posibilitatea corectării și reeducării acestuia fără izolarea lui de societate, stabilindu-i pedeapsa sub formă de închisoare cu suspendarea executării pedepsei.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, procurorul și avocatul Socolov L. în numele succesului părții vătămate au declarat recursuri ordinare.

6.1. Procurorul, potrivit textului recursului declarat, solicită casarea parțială a sentinței și deciziei instanței de apel, în partea stabilirii pedepsei pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (2) lit. b) Cod penal, cu excluderea prevederilor art. 90 Cod penal.

În esență, recurentul în cererea de recurs critică hotărârile adoptate de instanțele ierarhic inferioare din considerentul că instanțele eronat au aplicat în privința inculpatului prevederile art. 90 Cod penal și au dispus suspendarea condiționată a pedepsei acestuia.

Astfel, pronunțând o decizie de condamnare cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pentru comiterea unei infracțiuni cu un grad de prejudiciabilitate sporit, care a dus la decesul unei persoane, nu a fost atins scopul principal al pedepsei, și anume prevenirea de comitere de noi infracțiuni de către inculpat, precum și de către alte persoane.

În drept, recurentul își întemeiază recursul pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală.

6.2. Avocatul Socolov L. acționând în numele succesului părții vătămate Bajurean Sv., potrivit textului recursului declarat, solicită casarea parțială a sentinței și deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care Bădărău L. să fie condamnat la o pedeapsă privativă de libertate în cuantum de 4 ani.

Recurenta consideră că la aprecierea mărimii pedepsei și modului de executare a acesteia, instanța de fond și ulterior și cea de apel, nu au luat în considerație în deplină măsură gravitatea infracțiunii săvârșite de inculpat, care face parte din categoria celor grave, de persoana inculpatului, care a comis infracțiunea fiind în stare de ebrietate și per ansamblu de toate circumstanțele cauzei.

Instanțele ierarhic inferioare au ignorat prevederile legale menționate supra și au adoptat o soluție ilegală, în partea stabilirii pedepsei, în privința lui Bădărău L., mai mult, stabilirea unei pedepse cu suspendarea condiționată nu a fost nici corespunzător motivată de ambele instanțe.

Prin urmare, recurenta opinează că, în speță, circumstanțele invocate de instanțe nu îndreptățesc faptele comise de inculpat și deci nu poate genera aplicarea unei pedepse neechitabile, cu suspendarea condiționată a acesteia.

În drept, titulara cererii de recurs își întemeiază cererea pe prevederile art. 427 alin.

(1) pct. 6) Cod de procedură penală.

7. Potrivit prevederilor art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, inculpatul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursurilor declarate declarat de către procuror și apărătorul succesoriului părții vătămate, menționând că recursurile urmează a fi declarate inadmisibile.

8. Judecând recursurile ordinare, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că recursurile declarate urmează a fi admise, cu casarea parțială a sentinței și deciziei instanței de apel, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, pentru următoarele considerente.

Pornind de la faptul că în cauza deferită judecării există două recursuri depuse de procuror și avocatul succesoriului părții vătămate, în care sunt pe larg expuse argumentele formulate de recurenți privitor la necesitatea excluderii art. 90 Cod penal, instanța de recurs se va referi asupra cererilor declarate, cumulându-le și relevând în partea descriptivă a prezentei decizii toate considerentele cu privire la concluzia adoptată pe marginea acestora.

Așadar, începând cu expunerea argumentelor privitor la soluția de admitere a recursurilor ordinare declarate, se reține că potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să admită recursul, cu casarea totală sau parțială a hotărârii atacate și cu pronunțarea unei noi hotărâri, în cazul în care nu se agravează situația condamnatului.

Or, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze parțial, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, totodată, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Prin urmare, Colegiul lărgit menționează că declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat produce un efect devolutiv complet, în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept în privința persoanelor care l-au declarat.

În susținerea acestei statuări, călăuzitoare sunt și prevederile din pct. 14.7 a Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr. 22 din 12.12.2005 cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel // *Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova 7/10, 2006*, cu modificările și completările ulterioare, unde este stipulat că, în sensul cerințelor art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sînt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvîrșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate, dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea

sînt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal, au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărîrea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei.

Deci, statuînd asupra principiului respectării normelor de drept menționate, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel la adoptarea deciziei de respingere a apelurilor declarate de procuror și avocatul succesului părții vătămate, cu menținerea sentinței atacate fără careva modificări, nu a respectat întocmai prevederile legale enunțate supra, ignorînd exigențele legii penale și procesual-penale în aspectul individualizării pedepsei stabilite în privința lui Bădărău L. în baza art. 201¹ alin. (2) Cod penal.

Revenind la textul recursurilor declarate, Colegiul lărgit reține că recurenții invocă drept temei de declarare a acestora prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, menționînd că instanțele ierarhic inferioare au individualizat greșit pedeapsa stabilită în privința inculpatului dispunînd suspendarea executării acesteia.

În particular, recurenții critică atît decizia instanței de apel, cît și sentința, privitor la aplicarea în privința inculpatului a prevederilor art. 90 Cod penal, din considerentul că concluziile instanței de apel în această parte sunt pripite, nemotivate și în contradicție cu scopul legii penale și principiul individualizării răspunderii penale și pedepsei penale.

La fel, recurenții opinează că instanța de apel nu a ținut cont de gradul de pericol social al infracțiunii comise de inculpat și nu a luat în considerație faptul că acesta a săvîrșit o infracțiune mai puțin gravă, care a avut drept consecință decesul lui Bădărău N.

În atare circumstanțe, avînd în vedere că autorii recursurilor nu contestă starea de fapt stabilită de instanțele ierarhic inferioare și nici încadrarea juridică a acțiunilor reținute în sarcina inculpatului, Colegiul lărgit nu se va expune referitor la aceste aspecte, dar va analiza alegațiile lor doar în partea ce ține de chestiunea de individualizare a pedepsei.

Or, pentru a putea aprecia temeinicia capetelor de cereri formulate de recurenți și ținînd seama de natura erorilor de drept invocate, amintim că prima instanță a dispus condamnarea inculpatului în baza art. 201¹ alin. (2) lit. b) Cod penal stabilindu-i o pedeapsă sub formă de închisoare de 4 ani, cu suspendarea executării acesteia pe un termen de 3 ani, iar instanța de apel a menținut sentința fără careva modificări.

În partea descriptivă a deciziei instanței de apel s-a menționat că: „ ... *Ce ține de argumentele din apelurile procurorului, avocatului L. Socolov și succesul părții vătămate S. Bajurean privind blîndețea pedepsei, instanța de apel a reținut că la stabilirea categoriei și termenului pedepsei penale, instanța de fond, cu respectarea prevederilor art. 61, 75 Cod penal, a ținut seama de scopul pedepsei penale întru restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului și prevenirea săvîrșirii de noi infracțiuni; de criteriile generale de individualizare a pedepsei penale, ce țin de gravitatea faptei penale considerată ca fiind săvîrșită de inculpat, urmările prejudiciabile, motivul săvîrșirii infracțiunii, persoana inculpatului, care la locul de trai este caracterizat negativ, anterior a mai fost în conflict cu legea, astfel just concluzionînd posibilitatea corectării și reeducării acestuia fără izolarea lui de societate, stabilindu-i pedeapsa sub formă de*

închisoare cu suspendarea executării pedepsei.”

O motivare asemănătoare a fost formulată și de instanța de fond în partea ce ține de necesitatea aplicării art. 90 Cod penal în cauza deferită judecării.

Față de cele ce preced, Colegiul penal lărgit reține că, deși instanțele statuează asupra circumstanțelor, care *per ansamblu* nu permit aplicarea instituției suspendării executării pedepsei, totuși instanțele o aplică față de Bădărău L.

Prin aceasta, contrar exigențelor legale impuse de legiuitor pentru aplicarea dispoziției art. 90 Cod penal, instanțele nu au efectuat o analiză complexă și minuțioasă a circumstanțelor cauzei și a personalității inculpatului urmărind în acest sens comportamentul său în viața socială, la locul de muncă, înainte și după săvârșirea infracțiunii. Or, numai în măsura în care s-ar fi dovedit că comiterea faptei infracționale se datorează unui concurs accidental de împrejurări din viața inculpatului și că, pentru îndreptarea lui, nu este necesară executarea efectivă a pedepsei, urma a fi aplicat institutul suspendării condiționate a executării pedepsei.

Colegiul penal lărgit constată că în cauza deferită judecării aceste circumstanțe nu au fost stabilite. Mai mult, relevant de specificat în acest context sunt și mențiunile că actele de violență săvârșite între membrii aceleiași familii pot afecta grav existența acesteia. La caz, pe lângă destrămarea familie, care a precedat decesului lui Bădărău N., prin acțiunile infracționale a inculpatului, acesta a lipsit și fiica lor minoră de mamă.

În sensul dat, Colegiul penal lărgit constată că sunt întemeiate argumentele invocate de avocatul succesului părții vătămate Bajurean S., care a indicat în recursul ordinar că comportamentul inculpatului după săvârșirea infracțiunii este unul indiferent, atît față de soarta copilului minor și întreținerea acestuia, cît și față de cheltuielile suportate de succesul părții vătămate pentru înmormîntarea victimei. Din atare considerente se poate de conchis că Bădărău L. nu a realizat gravitatea acțiunilor sale și consecințele lor, iar pedeapsa stabilită astfel de instanțe nu-și va atinge scopul urmărit.

Circumstanțele în care a fost comisă infracțiunea incriminată inculpatului, determină Colegiul penal lărgit să conchidă asupra incorectitudinii aplicării pedepsei non-privative de libertate în privința lui Bădărău L. Aceasta se statuează avînd în vedere că inculpatul a comis o infracțiune, care atentează la valoarea primordială protejată de legea penală – viața și sănătatea persoanei, cu atît mai mult că aceasta a fost săvârșită în prezența altor factori declanșatori cum sunt, prezența stării de ebrietate a inculpatului – circumstanță care nu putea fi neglijată de instanțele de fond la constatarea oportunității suspendării executării pedepsei.

În prezenta cauză, instanța de recurs, găsește întemeiate motivele recursurilor declarate de procuror și avocatul succesului părții vătămate și constată că concluzia instanțelor inferioare, precum că, corijarea inculpatului este posibilă și prin aplicarea prevederii art. 90 Cod penal - suspendarea condiționată a pedepsei, a fost una greșită, nemotivată și neîntemeiată, iar din aceste considerente nu va aplica prevederile art. 90 Cod penal, nefiind considerat faptul că, prin această soluție se înrăutățește situația condamnatului.

Subsidiar la cele ce preced, Colegiul penal lărgit consideră că instanța de apel greșit și-a motivat soluția de individualizare a executării pedepsei în privința inculpatului și nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, susținând o poziție eronată în ce privește aplicarea față de inculpat a dispoziției art. 90 Cod penal. Discordanța între cele reținute de instanță și conținutul real al circumstanțelor cauzei, precum și ignorarea unor aspecte evidente, au avut drept consecință pronunțarea unei concluzii premature și greșit motivate în privința aplicării pedepsei cu executarea suspendată.

În acest context, instanța de recurs amintește că, potrivit prevederilor art.75 Cod penal, prin *criterii generale de individualizare a pedepsei* se înțeleg cerințele stabilite de lege de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte. Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Luînd ca bază aceste prevederi ale legii penale și soluționînd chestiunea cu privire la vinovăția inculpatului, *de jure și de facto*, instanța de judecată urmează să constate dacă s-au confirmat sau nu temeiurile prevăzute de legea penală pentru a-l supune pe inculpat răspunderii penale și decide asupra cuantumului pedepsei care urmează a i se stabili acestuia.

Pedeapsa aplicată inculpatului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată corect, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, prevăzute de art. 61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și în limitele fixate în partea specială a acestuia.

Aplicarea unei pedepse inechitabile poate avea drept consecință violarea drepturilor omului protejate de Convenția Europeană.

Colegiul penal lărgit remarcă aici că principalele elemente de care judecătorul (sau completul de judecată), trebuie să țină seama de fiecare dată cînd soluționează cauza penală și cînd alege categoria de pedeapsă conform normelor generale prevăzute în art. 62-71 Cod penal, sunt termenul și mărimea acesteia conform limitelor fixate în articolul respectiv al Părții speciale a Codului penal.

Limitele pedepsei, prevăzute în partea specială, sînt determinate de încadrarea juridică a faptei și reflectă gravitatea infracțiunii săvârșite. Gravitatea acesteia constă în modul și mijloacele de săvîrșire a faptei, de scopul urmărit de împrejurările în care fapta a fost comisă, de urmările produse sau care s-ar fi putut produce. Termenul pedepsei, în afară de gravitatea infracțiunii săvîrșite, se stabilește avînd în vedere persoana celui vinovat, care include date privind gradul de dezvoltare psihică, situația materială, familială sau socială, prezența sau lipsa antecedentelor penale, comportamentul inculpatului pînă sau după săvîrșirea infracțiunii.

Aceste criterii generale și speciale privind individualizarea pedepsei, s-au valorificat anume în această ordine, fiind stabilit inculpatului termenul de pedeapsă, prevăzute de art. 201¹ alin. (2) Cod penal.

Ulterior, după individualizarea pedepsei și stabilirea duratei și quantumului acesteia, în cazul stabilirii închisorii, continuă operațiunea de individualizare, dar sub aspectul de executare a pedepsei deja stabilite, prin soluționarea chestiunii dacă pedeapsa stabilită inculpatului trebuie să fie executată real ori, sub raportul personalității acestuia de a se corecta și reeduca, poate fi formulată concluzia că scopul pedepsei se poate atinge și prin aplicarea suspendării executării pedepsei în privința vinovatului pe un termen de probă stabilit de instanța de judecată.

Conform art. 90 alin. (1) Cod penal, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, poate ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită și poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând numai deocârm în hotărâre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei și termenul de probă.

O condiție prevăzută expres în alin. (1) art. 90 din Cod penal constituie concluzia instanței că nu este rațional ca inculpatul să execute pedeapsa stabilită. Astfel, este prerogativa instanței de judecată să aprecieze că scopul pedepsei poate fi atins chiar și fără executarea efectivă a acesteia. În formarea convingerii, instanța de judecată urmează să țină cont de totalitatea condițiilor expres prevăzute de lege. Deși legea nu îngădește libertatea instanței de judecată de a-și forma convingerea cu privire la posibilitatea făptuitorului de a se îndrepta fără executarea efectivă a pedepsei, ea obligă instanța să-și motiveze hotărârea de suspendare condiționată a executării pedepsei, indicând precis acele motive pe care s-a întemeiat convingerea ei.

Prin urmare, în afară de motivele care au servit temei pentru stabilirea pedepsei principale, instanța trebuie să de-a o motivare suplimentară, din care considerente a concluzionat că inculpatul nu este rațional să execute real termenul pedepsei stabilite. Analizând condițiile în care poate fi acordată suspendarea executării pedepsei, rezultă că aceasta nu este un drept al inculpatului, ci o facultate a instanței de judecată, care este liberă să aprecieze dacă este sau nu cazul să o acorde.

La caz, se conchide că instanțele au omis să se expună argumentat asupra necesității aplicării față de Bădărău L. a unei pedepse cu suspendarea condiționată a acesteia.

Or, reieșind din soluția adoptată de instanța de fond și cea de apel, se constată că la stabilirea și aplicarea pedepsei în privința inculpatului, instanțele nu au avut în vedere scopul și criteriile de individualizare a acesteia, prevăzute de art. 61 și 75 Cod penal, nu au ținut seama de circumstanțele reale ale cauzei, circumstanțe care fiind analizate, *per ansamblu*, nu permit instanței stabilirea unei pedepse cu suspendarea condiționată a executării ei.

Astfel, instanța de recurs apreciază că modalitatea de executare aleasă în privința lui Bădărău L., nu este în acord cu principiul proporționalității avînd în vedere fapta comisă și urmările excepțional de grave produse.

Mai mult, Colegiul lărgit specifică că, așa cum rezultă din textul deciziei instanței de apel, aceasta și-a motivat dispunerea suspendării condiționate a executării pedepsei aplicate inculpatului menționînd că dînsul se poate îndrepta fără a executa real pedeapsa închisorii, ceea ce se consideră de către instanța de recurs drept o concluzie eronată, care nu poate fi menținută.

În atare situație, reieșind din cele relevate Colegiul penal lărgit statuează asupra faptului că în cauza supusă judecării, la etapa examinării apelului instanța a admis eroarea de drept prevăzută de pct. 10) al alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală și a individualizat eronat pedeapsa stabilită în privința inculpatului Bădărău L.

În prezenta cauză, instanța de recurs, găsește întemeiate motivele recursurilor declarate de partea acuzării și avocatul succesoriului părții vătămate constatînd că, concluzia instanțelor inferioare, precum că, corijarea inculpatului este posibilă prin aplicarea prevederii art. 90 Cod penal - suspendarea condiționată a pedepsei, este greșită, neîntemeiată și din aceste motive o va exclude, nefiind considerat faptul dat ca înrăutățire a situației inculpatului.

Prin urmare, rejudecînd cauza, instanța de recurs conchide că în privința lui Bădărău L., care a fost condamnat în baza art. 201¹ alin. (2) lit. b) Cod penal, la 4 ani închisoare, urmează a se stabili executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, întrucît în cauza dată nu este rațional de a fi aplicată condamnarea inculpatului cu suspendarea condiționată a executării pedepsei.

Totodată, Colegiul lărgit specifică că, în speță, sunt respectate exigențele art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, privitor la neagravarea situației condamnaților, menționîndu-se că urmează a fi diferențiată noțiunea de individualizare a pedepsei de noțiunea de individualizare a executării pedepsei. Prin actul de individualizare a executării pedepsei cu suspendarea executării instanța pune pe cel condamnat în situația de „*condamnat cu executarea pedepsei condiționat suspendată*”.

În acest mod suspendarea condiționată a executării pedepsei se arată a fi o problemă privind executarea pedepsei dat fiind faptul că obiectul suspendării este executarea pedepsei. Astfel, se suspendă executarea pedepsei și nu aplicarea pedepsei.

Din considerentele menționate, Colegiul penal lărgit consideră că excluderea aplicării prevederilor art. 90 Cod penal, în raport cu soluția prevăzută la art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, care stipulează că judecînd recursul, instanța admite recursul, casează hotărîrea atacată, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărîre, dacă nu se agravează situația condamnatului, nu poate fi considerată o agravare a situației acestuia, deoarece nu s-a făcut o altă reîncadrare a faptei în sensul agravării și nici nu s-a dat o altă individualizare a pedepsei stabilite în același sens.

Călăuzitoare în acest aspect sunt și orientările din practica judiciară formulate de Curtea Supremă de Justiție potrivit cărora: „*Ca agravare a situației condamnatului se înțeleg situațiile de schimbare a soluției din achitare în condamnare, de încadrare juridică*

la o infracțiune mai gravă, sau un alt aliniat nou, literă, de înlocuire a sancțiunii cum ar fi a măsurii educative în pedeapsă prevăzută de sancțiune, din amendă în închisoare, prin mărirea cuantumului aceleiași pedepse ori adăugarea la pedeapsa principală a pedepsei complementare, de aplicarea unor măsuri de siguranță la care nu fusese inițial condamnat, de reținere în recurs a stării de recidivă, a concursului de infracțiuni în loc de infracțiune continuată; situații de învinuire care esențial, după circumstanțele reale, diferă de cea de la început ori orice altă modificare a învinuirii, care afectează dreptul inculpatului la apărare.”

În consecință, Colegiul penal lărgit conchide că recursurile declarate de procuror și avocatul Socolov L. în numele succesorul părții vătămate Bajurean S. urmează a fi admise, întrucât argumentele invocate de recurenți sunt întemeiate în partea excluderii aplicării prevederilor art. 90 Cod penal în privința lui Bădărău L.

9. În temeiul art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Admite recursurile ordinare declarate de procurorul procuraturii de nivelul Curții de Apel Bălți, Valentina Costăș și de avocatul Lucreția Socolov în numele succesorul părții vătămate Svetlana Bajurean, casează parțial sentința Judecătoriei Edineț din 17 martie 2014 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 15 aprilie 2015, în cauza penală privind-l pe Bădărău Lilian Valeriu, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, după cum urmează.

Bădărău Lilian Valeriu se consideră condamnat în baza art. 201¹ alin. (2) lit. b) Cod penal la 4 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Termenul de executare a pedepsei în privința lui Bădărău Lilian Valeriu se calculează din momentul reținerii acestuia, cu includerea în acest termen a perioadei ținerii sub arest preventiv de la 09.01.2013 pînă la 17.12.2013.

Celelalte dispoziții ale hotărârilor se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată integral la 21 august 2015.

Președinte

URSACHE Petru

Judecător

NICOLAEV Ghenadie

Judecător

ALERGUȘ Constantin

Judecător

TOMA Nadejda

Judecător

MORARU Petru